

Lieta Nr.11151067511

SKK-88/2016

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 2.jūnijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Poļakova

tiesnese A.Branta

tiesnesis V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ventspils prokuratūras prokurora Naura Pinkovska kasācijas protestu, apsūdzētā /R.Z./ aizstāvja Egona Rusanova, apsūdzētā /S.B./ un viņa aizstāves /I.S./ kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ventspils tiesas 2014.gada 16.septembra spriedumu

/S.B./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 131.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un 52.panta otro[1] daļu galīgais sods /S.B./ noteikts brīvības atņemšana uz 1 gadu un piespiedu darbs uz 200 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /S.B./ ar brīvības atņemšanas sodu notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem.

/R.Z./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu un ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots papildsods, kas nav izciests pēc Ventspils tiesas 2011.gada 21.marta sprieduma, un galīgais sods /R.Z./ noteikts brīvības atņemšana uz 1 gadu 7 mēnešiem un policijas kontrole uz 1 gadu.

No /S.B./ valsts labā piedzīta valsts kompensācija cietušajam 597,61 *euro* (420 Ls).

No /S.B./ cietušā /A.C./ labā piedzīta kaitējuma kompensācija 2500 *euro*. Pārējā daļā kaitējuma kompensācija nav noteikta.

Ar Ventspils tiesas 2014.gada 16.septembra spriedumu /S.B./ un /R.Z./ atzīti par vainīgiem un sodīti pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas par

to, ka personu grupā izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānisms), kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajiem.

Turklāt ar Ventspils tiesas 2014.gada 16.septembra spriedumu /S.B./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 131.panta par smaga miesas bojājuma nodarīšanu aiz neuzmanības.

Noziedzīgie nodarījumi izdarīti šādos pirmās instances tiesas konstatētajos apstākļos.

2011.gada 6.novembrī plkst.01.53 /S.B./ uz ielas pie bāra */Nosaukums A/* ieejas /adrese/, citu personu klātbūtnē, huligāniska motīva vadīts, vienu reizi tīši ar dūri iesita pa seju /A.C./, kurš sitiena rezultātā atmuguriski nokrita un atsitās ar galvu pret zemi. Tad /R.Z./, huligāniska motīva vadīts, vienu reizi ar dūri iesita pa seju /A.B./, kurš sitiena rezultātā nokrita zemē. Tad trešā persona iesaistījās huligāniskajās darbībās un vienu reizi iespēra zemē gulošajam /A.B./ pa galvu, bet /S.B./, turpinot huligāniskās darbības, vienu reizi ar dūri iesita pa seju /E.J./, kurš sitiena rezultātā nokrita zemē. Turpinot huligāniskās darbības, /S.B./ divas reizes iespēra pa galvu zemē gulošajam /A.B./, bet /R.Z./ vienu reizi ar dūri iesita /A.B./ pa galvu.

Minētās /S.B./ un /R.Z./ huligāniskās darbības rupji traucēja sabiedrisko mieru.

/S.B./ huligānisko darbību – sitiena pa seju – rezultātā /A.C./ tīši tika nodarīts viegls miesas bojājums ar īslaicīgu veselības traucējumu. Turklāt /S.B./ aiz neuzmanības nodarīja /A.C./ smagu miesas bojājumu, kas bīstams dzīvībai, un tīši nodarīja /E.J./ maznozīmīgu miesas bojājumu. Turklāt /S.B./ un /R.Z./ huligānisko darbību rezultātā tīši nodarīja /A.B./ maznozīmīgu miesas bojājumu.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kartībā sakarā ar Ventspils prokuratūras prokurora Naura Pinkovska apelācijas protestu, apsūdzētā /R.Z./ aizstāvja Egona Rusanova un apsūdzētā /S.B./ apelācijas sūdzībām, Ventspils tiesas 2014.gada 16.septembra spriedums atcelts.

/S.B./ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un attaisnots.

/S.B./ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 125.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /S.B./ ar brīvības atņemšanas sodu notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

No /S.B./ valsts labā piedzīta valsts kompensācija cietušajam 597,61 *euro* (420 Ls).

N o /S.B./ cietušā /A.C./ labā piedzīta kompensācija par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām 2000 *euro*. Pārējā daļā kaitējuma kompensācija nav noteikta.

/R.Z./ atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un attaisnots.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu /S.B./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas par to, ka viņš bez iemesla tīši nodarīja tādu smagu miesas bojājumu, kas bīstams dzīvībai.

Noziedzīgs nodarījums izdarīts šādos apelācijas instances tiesas konstatētajos apstākļos.

2011.gada 6.novembrī ap plkst.01.53 /S.B./, atrodoties iepretim ieejai bārā */Nosaukums A/* /adrese/, bez iemesla tīši vienu reizi iesita ar dūri pa seju /A.C./, kurš sitiena rezultātā nokrita zemē.

/S.B./ sitiena rezultātā /A.C./ tika nodarīti smagi miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību ar papildinājumu iesniedzis apsūdzētais /S.B./ un viņa aizstāve /I.S./, lūdzot atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzības autoru ieskatā, apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma taisīšanas.

Argumentējot kasācijas sūdzībā pausto viedokli, apsūdzētais /S.B./ un viņa aizstāve /I.S./ norāda, ka apelācijas instances tiesa atzinumu, ka /S.B./, sitot /A.C./, pieļāva smagu miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam, pamatojusi ar pieņēmumiem un subjektīvo viedokli, nevis ar konkrētiem faktiem un pierādījumiem, tādējādi pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu un 127.pantu.

Turklāt apelācijas instances tiesa nav vērtējusi no notikuma videoieraksta izrietošos faktus, kas izraisījis nepamatotu Krimināllikuma 9.panta piemērošanu un /S.B./ nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas, tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 512.panta otro daļu.

Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 512.panta otro daļu, 128.panta trešo daļu un 130.panta pirmo daļu, tiesību doktrīnā pausto viedokli par netieša nodoma izpratni krimināltiesībās, kā arī ziņām par cietušā /A.C./ ķermeņa uzbūvi, uzvedību un kustību koordināciju apsūdzībā norādīto notikumu laikā, kasācijas sūdzības autori uzskata, ka lietā nav iegūti neapšaubāmi pierādījumi tam, ka /S.B./ varēja paredzēt vai pieļaut iespēju, ka /A.C./ no viena sitiena var nokrist un gūt smagus miesas bojājumus.

Kasācijas sūdzības autoru ieskatā, apelācijas instances tiesa, noraidot apsūdzēto liecības, ka viņi tika aicināti iziet no bāra, lai tiktu piekauti, apelācijas instances tiesa paudusi pretrunīgus atzinumus par cietušā /A.C./ liecību ticamību un spēju atcerēties notikumus.

Turklāt apelācijas instances tiesa nav vērtējusi liecinieces /J.B./ liecības, videoierakstu, kurā fiksēti notikumi pie bāra */Nosaukums A/*, un zvērināta advokāta Egona Rusanova iesniegto videonovērošanas kameras ieraksta kopijas salīdzinošo aprakstu, tādējādi pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 512.panta otro daļu, 130.panta pirmo daļu, 562.panta pirmo daļu un 564.panta ceturto daļu.

Atsaucoties uz tiesību doktrīnā pausto viedokli par Krimināllikuma 131.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi, kasācijas sūdzības autori norāda, ka apsūdzētā psihiskā attieksme pret sekām, kas rodas, personai krītot no iepriekš saņemtā sitiena, vērtējama kā noziedzīga nevērība, jo apsūdzētajam vajadzēja paredzēt, ka stipri iereibis cietušais sitiena rezultātā var iegūt sev kaitējumu.

Turklāt kasācijas sūdzības autori uzskata, ka konkrētajā gadījumā apsūdzētais /S.B./ aizsargāja sevi no uzbrukuma atbilstoši apdraudējuma raksturam un uzbrucēja spējām, tādēļ saskaņā ar Krimināllikuma 29.panta pirmo un ceturto daļu, viņa darbības vērtējamas kā nepieciešamā aizstāvēšanās, kas, atbilstoši Krimināllikuma 28.pantā noteiktajam, ir kriminālatbildību izslēdzošs apstāklis.

Kasācijas sūdzības autoru ieskatā, apelācijas instances tiesa nepamatoti noteikusi kaitējuma kompensāciju 2000 *euro* /A.C./, jo apsūdzētais /S.B./ un cietušais /A.C./ pēc pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas ir noslēguši izlīgumu, saskaņā ar kuru /A.C./ ir saņēmis no apsūdzētā /S.B./ 2000 *euro*, un cietušais apliecinājis, ka neuztur kriminālprocesā pieteikto kaitējuma kompensāciju un viņam nav materiālu pretenziju pret apsūdzēto. Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pantu.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu Ventspils prokuratūras prokurors Nauris Pinkovskis iesniedzis kasācijas protestu, lūdzot atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu daļā par apsūdzēto /S.B./ un /R.Z./ atzīšanu par nevainīgiem viņiem celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un attaisnošanu, kā arī daļā par apsūdzētā /S.B./ atbildību pastiprinošā apstākļa, kas paredzēts Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā (noziedzīgā nodarījuma recidīvs), izslēgšanu, un atceltajās daļās nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Prokurora ieskatā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 63.panta pārkāpumu, kas atzīstams par Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu, kā arī Kriminālprocesa likuma 1., 20., 23., 124., 511., 512., 525., 527.panta pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Argumentējot kasācijas protestā ietvertās norādes uz Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem, prokurors norādījis, ka apelācijas instances tiesas atzinums par Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma sastāva neesamību apsūdzēto nodarījumā ir nepamatots. Konstatējot, ka pirmās instances tiesas spriedumā sniegtajā, par pierādītu atzītā, Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma aprakstā nav ietverts šā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmes – rupja sabiedriskā miera traucēšana – apsūdzībā dotais izklāsts, apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka pirmās instances tiesa šo noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmi no apsūdzības izslēgusi. Pirmās instances tiesa spriedumā nav izdarījusi atzinumu par apsūdzībā norādīto faktisko apstākļu izslēgšanu. Loģiski interpretējot pirmās instances tiesas spriedumā norādītos Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus kopumā ar sprieduma motīvu daļu, secināms, ka tiesa nav izklāstījusi motīvus, kādēļ atzīst par nepierādītiem kādus no apsūdzībā norādītajiem faktiskajiem apstākļiem, un nav izdarījusi atzinumu par kādu no apsūdzībā norādītu apstākļu izslēgšanu, tātad nav tos izslēgusi. Turklāt apsūdzētie nav norādījuši uz apsūdzības nesaprotamību vai tiesību uz aizstāvību aizskārumu, tādēļ apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka pirmās instances tiesas spriedumā dotais Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma apraksts ierobežo apsūdzēto tiesības uz aizstāvību.

Argumentējot kasācijas protestā ietverto atsauci uz Krimināllikuma 63.panta pārkāpumu, prokurors norādījis, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti nekonstatēja /S.B./ atbildību pastiprinošu apstākli, kas paredzēts Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā. Prokurora ieskatā, apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", ar kuru no Krimināllikuma izslēgta šā likuma 63.panta setā daļa, nepamatoti atzinusi, ka apsūdzētā /S.B./ iepriekšējā sodāmība ir dzēsta, tādēļ nav konstatējams atbildību pastiprinošs apstāklis – noziedzīgu nodarījumu recidīvs. Pamatojot savu viedokli, prokurors norāda, ka konkrētajā gadījumā Krimināllikuma 63.panta sestās daļas izslēgšanai nav juridiskas nozīmes, jo šā panta ceturtā daļa nemainīgi noteica, ka sodāmības dzēšanas termiņu skaita no dienas, kad persona pilnībā izcietusi pamatsodu un papildsodu. Grozījumi nav izdarīti arī Krimināllikuma 63.panta trešās daļas 4.punktā.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētā /R.Z./ aizstāvis Egons Rusanovs iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdzot atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Neapšaubot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību pēc būtības, aizstāvis pārsūdz to daļā par apsūdzētā /R.Z./ attaisnošanas motīviem un norāda, ka apelācijas instances tiesa, taisot attaisnojošo spriedumu, nepareizi konstatējusi /R.Z./ attaisnošanas faktisko pamatu, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 231.pantu un vienlaikus pieļāvusi vairākus Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus.

Argumentējot viedokli par Krimināllikuma 231.panta nepareizu piemērošanu, aizstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesa /R.Z./ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas attaisnojusi formālu iemeslu dēļ, proti, konstatējot, ka pirmās instances tiesa izslēgusi no apsūdzības šā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses darbību apraksta daļu, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka nav tiesīga pēc savas iniciatīvas paplašināt apsūdzētajiem inkriminēto darbību aprakstu, jo apelācijas protests par pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā nav iesniegts. Tādējādi apelācijas instances tiesa faktiski atzinusi, ka pēc būtības /R.Z./ ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu – huligānismu. Izdarot šādu atzinumu, apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 231.pantu.

Atsaucoties uz apelācijas sūdzībā un tiesas debašu runā norādītajiem argumentiem, aizstāvis secina, ka apsūdzētā /R.Z./ nodarījumā nav konstatējams Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs, neatkarīgi no tā, ka pirmās instances tiesa izslēgusi no apsūdzības daļu no inkriminētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses darbību apraksta. Pamatojot savu viedokli, aizstāvis norāda, ka no tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem pierādījumiem izriet, ka apsūdzētajam /R.Z./ ar cietušajiem bija personisks konflikts, turklāt tiesa nav konstatējusi nevienu faktu ārpus saprātīgām šaubām, kas liecinātu par to, ka /R.Z./ nodarījuma rezultātā tika apdraudēta sabiedriskā kārtība.

Tādējādi apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

Turklāt, aizstāvja ieskatā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, jo nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta otrās daļas, 525.panta otrās daļas un 564.panta ceturtās daļas prasības.

Pamatojot savu viedokli, aizstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesa, attaisnojot apsūdzēto /R.Z./ formālu iemeslu dēļ un neizvērtējot apelācijas sūdzībā un tiesas debašu runā norādītos argumentus /R.Z./ attaisnošanai pēc būtības, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likumā noteiktās prasības apelācijas instances tiesas sprieduma sastādīšanai.

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi cietušo /A.C./, /A.B./, apsūdzēto /S.B./, /R.Z./, liecinieku /G.M./, /J.B./ un /R.D./ liecības, kā arī bāra */Nosaukums A/* videonovērošanas kameras ieraksta apskates tabulu – pierādījumus, tādējādi pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 128.panta otro daļu un 564.panta ceturto daļu. Pretēji Kriminālprocesa likuma 525.panta otrajā daļā noteiktajam, apelācijas instances tiesa spriedumā nav norādījusi motīvus /R.Z./ attaisnošanai.

Turklāt apelācijas instances tiesa spriedumā izdarījusi pretrunīgus secinājumus. Proti, apelācijas instances tiesa atzinusi par ticamu, ka lieciniecei /J.B./ noticis konflikts ar cietušo /A.C./ pie bāra */Nosaukums A/*, un norādījusi, ka konflikta esamība nedeva apsūdzētajam /S.B./ tiesības pielietot vardarbību pret /A.C./. Vienlaikus spriedumā pausts pēc būtības pretējs secinājums, ka apsūdzētais /S.B./ bez iemesla tīši nodarīja /A.C./ smagu miesas bojājumu, kas bīstams dzīvībai.

Apsūdzētā/R.Z./ aizstāvis Egons Rusanovs iesniedzis iebildumus par Ventspils prokuratūras prokurora Naura Pinkovska kasācijas protestu.

Aizstāvja ieskatā, kasācijas protestā ietvertās norādes uz Krimināllikuma 63.panta pārkāpumu un Kriminālprocesa likuma 1., 20., 23., 124., 511., 512., 525., 527.panta pārkāpumiem ir formālas un bez pamatojuma, kasācijas protesta autors nav argumentējis, kā konkrēti izpaudušies apelācijas instances tiesas pieļautie Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumi, līdz ar to kasācijas protests ir atzīstams par neatbilstošu Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām. Ievērojot norādīto, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.panta pirmo daļu nav konstatējams iemesls apelācijas instances tiesas sprieduma izskatīšanai kasācijas kārtībā saistībā ar iesniegto kasācijas protestu.

Aizstāvis uzskata par nepamatotu un neatbilstošu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta otrās daļas prasībām, kā arī Augstākās tiesas judikatūrai neatbilstošu kasācijas protesta autora viedokli, ka tiesas spriedumā minētie secinājumi par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļiem var nebūt atspoguļoti pierādītajā noziedzīgā nodarījuma aprakstā. Ja tiesas spriedumā izdarītie secinājumi neatbilst pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstam, spriedums atzīstams par pretrunīgu, savukārt atbilstoši Augstākās tiesas paustajai atziņai, pretrunīgs tiesas nolēmums nevar tikt uzskatīts par atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Aizstāvis uzsver, ka, ievērojot Augstākās tiesas judikatūru par apsūdzības saturu un Kriminālprocesa likuma 405.panta, 527.panta pirmās daļas un 20.panta pirmās daļas prasības, apsūdzībai, arī pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstam, jābūt tādam, lai apsūdzētā persona varētu zināt ne tikai to, par kāda noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu tā tiek apsūdzēta, bet arī kādas konkrēti un kādos apstākļos izdarītās darbības tai tiek inkriminētas uzrādītās apsūdzības ietvaros. Šis nosacījums ietver sevī arī prasību par apsūdzības, tajā skaitā pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksta, konkrētību. Šim aprakstam jābūt tādam, kas pilnībā ļauj izprast apsūdzības būtību, nemeklējot papildu paskaidrojumus krimināllietas materiālos.

Aizstāvja ieskatā, gadījumos, kad pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksta norādītās darbības ir nekonkrētas vai Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvajai pusei neatbilstošas, bet vienlaikus ar šādiem nekonkrētiem apstākļiem tiek liegtas tiesības saprast notiesājošā

sprieduma pamatojumu un līdz ar to arī tiesības argumentēti iebilst pret tiem tiesas argumentiem, kas pamato personas notiesāšanu, tiek pārkāptas apsūdzēto Kriminālprocesa likuma 20.pantā garantētās tiesības uz aizstāvību.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 14.maija lēmumu lietā Nr.SKK- 39/2013, 2012.gada 4.jūnija lēmumu lietā Nr.SKK-8/2012, kā arī tiesību doktrīnā pausto viedokli par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju saturu un jēgu, aizstāvis norāda, ka gadījumā, ja pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā norādītas darbības neatbilst Krimināllikuma normā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, nav pamata secinājumam, ka izdarīts noziedzīgs nodarījums. Pastāvot šādiem apstākļiem, personas notiesāšana atzīstama par prettiesisku.

Augstākā tiesa atzīst, ka Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedums ir atceļams daļā par /S.B./ un /R.Z./ attaisnošanu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un daļā par kompensācijas 2000 *euro* par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām piedziņu no /S.B./ cietušā /A.C./ labā. Lieta atceltajās daļās nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā, bet prokurora Naura Pinkovska iesniegtais kasācijas protests noraidāms.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Savukārt Kriminālprocesa likuma 512.panta otrā daļa noteic, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē, un rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai, vai ar pierādījumiem, kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Kriminālprocesa likuma 564.pantā noteiktas prasības apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam. Šā panta ceturtā daļa noteic, ka nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās. Savukārt šā panta astotā daļa noteic, ja apelācijas instances tiesa taisa pēc būtības jaunu spriedumu, tā aprakstošajai daļai, motīvu daļai un rezolutīvajai daļai jāatbilst prasībām, kādas šajā likumā noteiktas pirmās instances tiesas spriedumam.

Kriminālprocesa likuma 525.panta otrajā daļā noteiktas prasības attaisnojoša sprieduma motīvu daļai, tostarp 1.punkts noteic, ka motīvu daļā norāda tiesas noskaidrotos notikuma apstākļus, savukārt 2.punkts noteic, ka motīvu daļā norāda apsūdzētā attaisnošanas pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina.

Kriminālprocesa likuma 128.panta otrā daļa noteic, ka to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā.

Kriminālprocesa likuma 350.panta otrā daļa noteic, ka kompensācija ir kriminālatiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata.

Augstākā tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, minēto procesuālo tiesību normu prasības nav ievērojusi, kas atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētie /S.B./ un /R.Z./ saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktu attaisnojami viņiem celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, jo viņu izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

Augstākā tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesa atzinumu par Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva neesamību apsūdzēto /S.B./ un /R.Z./ nodarījumā pamatojusi tikai ar secinājumu par šā noziedzīgā nodarījuma sastāva neesamību pirmās instances tiesas sniegtajā pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā.

Pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 1. un 2.punktā un 564.panta ceturtajā un astotajā daļā noteikto, apelācijas instances tiesa ne tikai nav norādījusi noskaidrotos notikuma apstākļus, bet arī nav vērtējusi apelācijas sūdzību pamatotību un nav argumentējusi, kādēļ tā piekrīt pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem notikuma apstākļiem.

Norādītie procesuālo tiesību normu pārkāpumi attiecas ne tikai uz apelācijas instances tiesas atzinumu par /R.Z./ attaisnošanas pamatu, bet arī /S.B./ attaisnošanu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, turklāt /S.B./ un /R.Z./ ar pirmās instances tiesas spriedumu notiesāti par personu grupā izdarītu huligānismu.

Apsūdzētā/S.B./ un viņa aizstāves /I.S./ kasācijas sūdzībā izteikts lūgums atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu, nenošķirot, kādu konkrēti šā sprieduma daļu lūgts atcelt.

Ievērojot norādīto, Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par apsūdzēto /S.B./ un /R.Z./ attaisnošanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas atzinums par kaitējuma kompensācijas noteikšanu /A.C./ ir pretrunā ar apelācijas instances tiesas konstatētajiem faktiem un izdarīts, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 350.panta otrajā daļā noteikto.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētais /S.B./ un /A.C./ ir noslēguši izlīgumu par kaitējuma kompensāciju /S.B./ 2000 *euro* apmērā. Minētā izlīguma 2.1.3.punktā norādīts, ka apsūdzētais izlīguma parakstīšanas dienā iemaksā cietušā norādītajā kontā kaitējuma atlīdzību cietušajam – 2000 *euro*. Turklāt apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka cietušais /A.C./ apelācijas tiesas sēdē ir apstiprinājis, ka saņēma no /S.B./ kompensāciju – 2000 *euro* un viņam pret apsūdzēto vairs nav pretenziju.

Tādējādi apelācijas instances tiesa, piedzenot no /S.B./ par labu cietušajam /A.C./ kompensāciju 2000 *euro* par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām, ir noteikusi apsūdzētajam /S.B./ pienākumu uz tiesas nolēmuma pamata samaksāt cietušajam kompensāciju, kuru apsūdzētais jau samaksājis brīvprātīgi.

Ievērojot norādīto, Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par kompensācijas 2000 *euro* par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām piedziņu no /S.B./ cietušā /A.C./ labā.

Augstākā tiesa atzīst, ka apsūdzētā /S.B./ un viņa aizstāves kasācijas sūdzība daļā par /S.B./ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas ir nepamatota.

Kasācijas sūdzībā ietvertās norādes par apelācijas instances tiesas pieļautajiem tiesību normu pārkāpumiem ir pamatotas ar pierādījumu vērtējumu, kas ir atšķirīgs no apelācijas instances tiesas spriedumā izklāstītā.

Augstākā tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedumā daļā par /S.B./ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 562.panta prasībām izvērtēti lietā iegūtie pierādījumi un tiesas atzinumi pamatoti ar šiem pierādījumiem. Pierādījumi vērtēti to kopumā un savstarpējā sakarībā. Tiesa atzinusi iegūtos pierādījumus par attiecināmiem, pieļaujamiem, ticamiem un pietiekamiem apsūdzētā /S.B./ vainīguma konstatēšanai, un tiesai nav radušās saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu. Tādējādi apelācijas instances tiesa ir konstatējusi Kriminālprocesa likuma 520.pantā norādīto noti esājoš a sprieduma taisīšanas pamatu. Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai daļā par /S.B./ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas, Augstākā tiesa nekonstatē, savukārt kasācijas sūdzību iesniedzēju viedoklis par lietā iegūto pierādījumu citādu novērtējumu, ja tiesa pierādījumu novērtēšanā nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai. Apelācijas instances tiesas konstatētie noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi pareizi kvalificēti pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas.

Augstākā tiesa atzīst, ka Ventspils prokuratūras prokurora Naura Pinkovska iesniegtais kasācijas protests ir nepamatots un noraidāms.

Krimināllikuma 231.panta pirmajā daļā huligānisms definēts kā rupja sabiedriskā miera traucēšana, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju darbu.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētie /S.B./ un /R.Z./ izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajiem.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka pirmās instances tiesa, sniedzot spriedumā šā noziedzīgā nodarījuma aprakstu, izslēgusi no apsūdzības huligānisma pamatsastāva objektīvās puses pazīmes – rupja sabiedriskā miera traucēšana – aprakstu, proti, ka huligānisko darbību rezultātā cietušajam /A.C./ tika liegta iespēja turpināt, bet cietušie /A.B./ un /E.J./ bija spiesti pārtraukt dalību atpūtas un izklaides pasākumā. Pamatojoties uz norādīto, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzēto /S.B./ un /R.Z./ nodarījumā, kuru pirmās instances tiesa atzinusi par pierādītu, nav Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo pirmās instances tiesas spriedumā sniegtajā pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstā nav ietverts šā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmes apraksts.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotu kasācijas protestā pausto viedokli, ka apelācijas instances tiesas atzinums par noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmes apraksta izslēgšanu no apsūdzības ir kļūdains, jo pirmās instances tiesas spriedumā nav sniegta motivācija apsūdzības daļas izslēgšanai un nav izteikts atzinums par tās izslēgšanu.

Kriminālprocesa likuma 523.panta pirmā daļa noteic, ka pēc šā likuma 514.pantā minēto jautājumu izlemšanas tiesa raksta spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas. [..].

Savukārt Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā noteikts, ka noti esājoš a sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas. Šā panta otrā daļa regulē noti esājoš a sprieduma motīvu daļu, tostarp šīs daļas 1.punkts noteic, ka noti esājoš a sprieduma motīvu daļā norāda

pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi.

No Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas un otrās daļas 1.punkta izriet, ka noziedzīgā nodarījuma apraksts atspoguļo tiesas atzinumu par to, kādu noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais izdarījis, bet motīvu daļā tiek norādīts tiesas secinājumu pamatojums, nevis patstāvīgs atzinums par apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Kasācijas protestā norādītie argumenti par apsūdzības un pirmās instances tiesas sprieduma saprotamību apsūdzētajiem un to realizētajām tiesībām uz aizstāvību pirmās instances tiesā nav attiecināmi uz apelācijas instances tiesas atzinumu, ka apelācijas instances tiesa nevar konstatēt tādus pirmās instances tiesas spriedumā par pierādītiem neatzītus faktiskos apstākļus, kas pasliktina apsūdzēto stāvokli, ja par šo apstākļu izslēgšanu no apsūdzības nav iesniegts apelācijas protests. Tādējādi apelācijas instances tiesa norādījusi nevis uz notikušu apsūdzētā tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, bet uz šo tiesību iespējamu pārkāpumu gadījumā, ja apelācijas instances tiesa konkrētajā tiesiskajā situācijā atzītu par pierādītiem jaunus, pirmās instances tiesas spriedumā nenorādītus, noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kuriem ir nozīme noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijā.

Augstākā tiesa jau ir paudusi atziņu, ka tikai tajā gadījumā, ja noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, ir pamats atzīt, ka izdarīts noziedzīgs nodarījums, un to pareizi kvalificēt. Tādējādi, lai pareizi kvalificētu konkrēto noziedzīgo nodarījumu, vispirms ir jānoskaidro šī noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi, jo īpaši tie, kuriem ir nozīme noziedzīgā nodarījuma kvalificēšanā. Tās ir pazīmes, kas raksturo konkrētā noziedzīgā nodarījuma obligātos četrus elementus – noziedzīgā nodarījuma objektu, objektīvo pusi, subjektu, subjektīvo pusi. Šo faktisko pazīmju kopums, kas raksturo reālajā dzīvē notikušo noziedzīgo nodarījumu, ir nodarījuma kvalifikācijas faktiskais pamats *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 14.maija lēmumu lietā Nr.SKK-39/2013)*.

Pirmās instances tiesas spriedumā ir sniegts pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksts, kurā nav konstatēti sabiedriskā miera traucēšanas, kas ir huligānisma pamatsastāva objektīvās puses pazīme, faktiskie apstākļi.

Par pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzēto /S.B./ un /R.Z./ notiesāšanu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas apelācijas protests nav iesniegts.

Turklāt kasācijas protestā nav apstrīdēts apelācijas instances tiesas atzinums, ka sabiedriskā miera traucēšanas faktiskajiem apstākļiem ir juridiska nozīme, lemjot jautājumu par Krimināllikuma 231.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamību vai neesamību nodarījumā.

Augstākā tiesa atzīst par kļūdainu kasācijas protestā pausto viedokli, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti nekonstatēja Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētā atbildību pastiprinošā apstākļa esamību /S.B./.

Ar 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā" no Krimināllikuma ir izslēgta šā likuma 63.panta sestā daļa, kas noteica, ka gadījumos, ja persona, kas izcietusi sodu, pirms sodāmības dzēšanas termiņa izbeigšanās izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, sodāmības dzēšanas termiņš tiek pārtraukts. [..]. Norādītie grozījumi Krimināllikumā ir stājušies spēkā 2013.gada 1.aprīlī.

Šo grozījumu Krimināllikumā likumprojekta anotācijas 22.punktā norādīts, ka ar likumprojektu no Krimināllikuma 63.panta tiek izslēgta sestā daļa, jo jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšana nevar būt par pamatu sodāmības dzēšanas apturēšanai, ievērojot to, ka par jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanu persona vēl nav notiesāta un viņas vaina nav pierādīta. [..].

Vienlaikus ar 2012.gada 13.decembra likumu izdarīti grozījumi arī Krimināllikuma 27.pantā, izsakot šo pantu šādā redakcijā – noziedzīga nodarījuma recidīvu veido personas izdarīts jauns tīšs noziedzīgs nodarījums pēc šīs personas notiesāšanas par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, ja sodāmība par to nav noņemta vai nav dzēsta likumā noteiktajā kārtībā.

Ar 2015.gada 12.novembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā" Krimināllikuma 27.pants izteikts šādā redakcijā – noziedzīga nodarījuma recidīvu veido personas izdarīts jauns tīšs noziedzīgs nodarījums pēc šīs personas notiesāšanas par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, ja sodāmība par to jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī nav noņemta vai nav dzēsta likumā noteiktajā kārtībā. Norādītie grozījumi Krimināllikumā ir stājušies spēkā 2015.gada 2.decembrī.

No grozījumiem, kas Krimināllikuma 27.pantā izdarīti ar 2015.gada 12.novembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", izriet, ka līdz šo grozījumu izdarīšanai noziedzīgu nodarījumu recidīva konstatēšana likumdevēja izpratnē nebija nepārprotami saistāma ar jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiku, tādēļ secināms, ka šī tiesību norma likuma redakcijā līdz 2015.gada 1.decembrim ir apsūdzētajam labvēlīgāka.

Izskatāmajā lietā drošības līdzeklis apsūdzētajiem /S.B./ un /R.Z./ nav piemērots.

Augstākā tiesa nekonstatē tiesisku pamatu drošības līdzekļa piemērošanai apsūdzētajiem /S.B./ un /R.Z./.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2015.gada 5.oktobra spriedumu daļā par /S.B./ un /R.Z./ attaisnošanu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un daļā par kompensācijas 2000 *euro* par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām piedziņu no /S.B./ cietušā /A.C./ labā. Atceltajās daļās lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Prokurora Naura Pinkovska iesniegto kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese A.Poļakova

Tiesnese A.Branta

Tiesnesis V.Čiževskis